GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNANSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 81. — W Czwartek dnia 7. Kwietnia 1836.

Wiadomości zagraniczne.

Wolne miasto Krakow.

Z nad granicy Polskiéj, dnia 16. Marca.

Stósownie do listów z Krakowa znajduje się jeszcze część na wygnanie do Ameryki skazanych Polaków na Podgórzu. Za wstawieniem się albowiem rządu austryackiego, który na téj wyprawie wdzięczność wszystkich prawdziwych przyjaciół Polski sobie uskarbił, tym indiwiduom, co dobra posiadają albo w innych pewnych są stósunkach, których raptowne zerwanie z wielkąby było połączone szkodą, dano czas do załatwienia spraw swoich. Podają liczbę tychże na 200 i rozumieją powszechnie, iż wiele rodzin otrzyma pozwolenie osiedlenia się w głębi monarchii austryackiéj. Resztę z Krakowa wywiezionych Polaków odprowadzono już na miejsce przeznaczenia ich. Wojska sprzymierzone w przeciągu Kwietnia z kraju wolnego miasta ustąpią.

Francya.

Z Paryża, dnia 26. Marca.

Posiedzenie Izby Deputowanych z dnia 25. Marca. Pan Mornay zwrócił wśród rozpoczęcia obrad nad tajnemi wydatkami, interpellacyą o najnowszych wypadkach w Krakowie do Ministra spraw zagranicznych. Prezes rady odpowiedział: W téj chwili idzie jedynie o wewnętrzną politykę Ministeryum, byłoby przeto niedorzecznie wdawać się już teraz w stósunki zewnętrzne; Ministeryum nie odrzeka się zresztą odpowiedzialności za swoje postępowanie, ale sądzi, że wszelkie uwagi nad tym przedmiotem odłożone być powinny aż do rozpraw nad budżetem wydziału spraw zagranicznych. Pan Laffitte powiedział, że uwagę takową w pamięci zatrzyma. P. Pagès zbijał następnie wczorajszą mowę Pana Guizota, którego obwinia o to, że dawniejsze namiętności w Izbie znowu wzniecić zamyśla. Daléj zabrał głos Minister sprawiedliwości, Pan Sauzet: MP. Pan Minister spraw wewnętrznych rozwinął już wprawdzie zdanie gabinetu, ale wiecie, jaki obrot wczorajsze wzięły obrady. Rząd przeto mocno był o to naglony, aby się stanowczo i jasno oświadczył. Naprzód winienem wam dać zapewnienie, że gabinet w żaden sposób nie jest zawisły; nie potrzebuje nikogo prócz samego siebie; wszystkie czynności jego z pośród niego wychodzą. Nie dla tego, żeby miał mieć głupią dumę i odrzucać obce rady, gdyby mu się stósownemi zdawały, lecz gabinet, czczący sam siebie nie bierze rad takowych za podstawę polityki swojéj. Gabinet, któryby był odbiciem tylko innych zdań i sposobów myślenia, nie swego własnego, nie poznałby

swéj powinności i nie zasługiwałby na zaufanie kraju. Musiałem to powiedzieć, MPanowie i powiedziałem nie spuszczając z oka szacunku ku téj Izbie i pojedyńczym członkom téjże. — Z ukontentowaniem, MP. składamy hołd uszanowania przeszłości, i umiemy cenić przysługi wyświadczone w przykrych czasach. Lecz te zdania, te usługi, nie powinny obecności uszczerbku czynić. Nie jesteśmy ani Ministeryum z dnia 13. Marca, ani z dnia 11. Października; jesteśmy i będziemy Ministeryum z d. 22. Lutego, (brawo w środkowém centrum; Pan Guizot, przeciw któremu szczególniéj uwaga ta wymierzona była, rozmawia żwawo z swymi sąsiadami). Słowa te, MP., mają swoje znaczenie; dowodzą one, że wstępując do nowego gabinetu dobrześmy rozważyli tok naszych czynności i kierunek, jaki im nadać pragniemy. Bez takowego poprzedniego postanowienia żadna administracya do niczego zobowiązać się nie może. Jestto prawda niezaprzeczona. Administracya w czasie swego utworzenia powinna się naprzód porozumieć względem swego sposobu myślenia i przyszłości; inaczéj zniknie, nim jeszcze krok uczyni. (Oklaski!) Widzieliśmy, że teraz towarzystwo czuje przed wszystkiém potrzebę porządku, bezpieczeństwa, jedności i pokoju. Po rewolucyi, która miłość własną tak bardzo nadwerężyła, obojętność tak mocno wstrzęsła, porządek najgwałtowniejszą jest potrzebą. Myśl ta jest główną rzeczą w nowym gabinecie i winniśmy wam powiedzieć, że zasady porządku, mające znaczenie od 1830. r. są w oczach naszych świętemi. Tak, myśl ta porządku ożywia nas i kieruje nami; uważamy niewykonane prawa za największe nieszczęście w państwie. Lepiéj żeby praw nie było, aniżeli żeby istniejące żadnéj powagi i znaczenia nie miały. Dla tego to szczególniéj surowo przestrzegać będziemy wykonania praw. — Przychodzę teraz do potrzeby jedności i pokoju; jestto główny punkt w położeniu państwa. Stronnictwa zaczynają się rozwięzywać, trzeba się starać o połączenie ich z sobą, jest to myślą kraju, tronu i adressu. Téj myśli wiernymi być powinniśmy. Wypada nam powiedzieć co rozumiemy pod połączeniem się stronnictw z nami. Nie idzie tu o niemogącą być zastósowaną teoryą, ani téż o nadzieje bez celu; nie idzie tu o znieważenie rządu przez nierozmyślne uprzedzanie, ale tylko o połączenie tych, którzy do jednego z nami zmierzając celu, różne o nim mają wyobrażenia. — Nie trzeba taić przed sobą istnienia stronnictw, ale także nie należy za wysoko oceniać ich przewagi. To bowiem podchlebia ich dumie, podsyca ich odwagę i zagraża bezpieczeństwu państwa, (w centrum: bardzo dobrze!). Stronnictwa jeszcze żyją, ale są mocno wstrząśnione; nie nadawajmy im nowéj mocy naszemi nieostróżnemi słowami. W jednéin znajdujemy intrygi, dumę, przekonanie; wypada odkryć intrygi, pogardzić dumą a przekonanie dla nas pozyskać. Powinniśmy liczbę zapaśników w tém wojsku zmniejszyć. Na łonie tych stronnictw znajdują się między pragnącymi zniweczenia istniejącego porządku tacy, którzy gotowi są połączyć się z stałym, mądrym i umiarkowanym rządem. Tych pozyskamy dla nas panowaniem porządku i wznoszeniem szczęścia publicznego; pozyskamy ich, gdy interessa te, będące i ich interessami, bardziéj popierać będziemy, niż to dotąd którykolwiek rząd uczynił. — Także żywioł religii, o ile w karbach prawa pozostaje, z nami połączymy; lecz z wyobrażeń religijnych nie zrobimy narzędzi potęgi, bo słudzy religii o tyle tracą na prawdziwéj godności, o ile na osobistym zyskują wpływie. (Bardzo słusznie! oklaski) — Inne stronnictwo marzy o niepodobnéj do prawdy formie rządu. Pomiędzy poczciwemi ludźmi zdania takowego znajduje się wahające się mnóstwo osób, nie mających własnego zdania i gotowych korzystać z każdego nieładu, okrywając podłe namiętności płaszczykiem patryotyzmu i miłości ojczyzny. Tych osób żaden rząd dla siebie pozyskać nie pragnie; każdy myśléć tylko będzie o przytłumieniu ich bezprawiów. Ale któżby z drugiéj strony śmiał zaprzeczać, że i między temi osobami wiele jest zwiedzionych, które do nas powrócą? — Nie wolno rządowi tamować całkiem przyszłości ani się téż nieubłaganym okazywać dla żalu i do rozwagi przychodzących osób. — Rząd lipcowy reprezentuje młodą i starą Francyą; łączy on przypomnienia przeszłości z sławą teraźniejszości, to jego żądanie, jego piękny przywilej. (Oklaski!) Głupi tylko rząd zaniechałby chwili, w któréj umysły pojednania pragną; szalony tylko ponowiłby oburzenie. Nie trzeba się poniżać, ale też nie trzeba przeciwnika uciskiem i poniżeniem rozjątrzać. Tak czyniący rząd ściągnąłby na siebie srogą odpowiedzialność przed całym światem i potomnością. — Tyrański rząd niech się trzyma zasady *divide et impera*, konstytucyjny kojarzyć powinien aby rządzić i to jest hasłem naszego gabinetu (*réunir pour gouverner*). Wtedy będziemy potężną większość na naszéj stronie mieli, a ta i największym burzom czoło stawić potrafi. Te są nadzieje, wypadki polityki, jakiéj się gabinet trzymać zamyśla. Skutki te

nie ukażą się bez wątpienia w ciągu jednego dnia, ale za to tém są pewniejsze. Do takiego systematu rządu wzywamy waszego współdziałania, a na teraz wotum, które za dowód waszego poczytamy zaufania. (Głośne oklaski). Gdy już nikt głosu nie zażądał, przystąpił Prezes do przegłosowania. Było 350 Deputowanych obecnych; 251 głosowało za zezwoleniem na tajne wydatki, 99 przeciw temu.

Urzędowe oświadczenie Mauguina względem życzonéj neutralności na przypadek wojny między Rossyą i Anglią, sprawiła mocne wrażenie. Klucza do téj tajemnicy znaleść nie trudno. Mauguin wie dobrze, że Król do takiéj neutralności skłania, a ponieważ stale zawsze do osiągnienia wydziału spraw zewnętrznych zmierzał, chciał sobie takiém oświadczeniem drogę do celu tego utorować.

Hiszpania.

Z Barcelony, dnia 8. Marca.

Stan nasz skarbowy polepszy się, chociaż bardzo powoli. Przedaż dóbr narodowych doznaje wprawdzie trudności, wszelako znalazło się już kilku kupujących.

Mina, który chce rozpocząć kampanią, po wielu usiłowaniach otrzymał 100,000 piastrów od Junty handlowéj i Ayuntamiento. Jutro wyjdą ztąd 2 pułki, a późniéj wyjdzie oddział saperów gwardyi narodowéj, który ma oszańcować Casamasarca.

Postanowienie Królowéj nakazuje wszystkim cudzoziemcom osiadłym w Barcelonie, aby w 48. godzinach oddalili się z miasta.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 20. Marca.

Izba Reprezentantów ukończyła wczoraj rozprawy o budżecie ministerstwa spraw wewnętrznych i zajęła się obradami względem traktatu handlowego z Brazylią. Przy téj sposobności Pan Rodenbach żądał objaśnienia w tém, iż teraz okręty belgijskie na Tamizie opłacają większe cło, niż dawniéj. Minister spraw zagranicznych odpowiedział, iż w téj mierze podał gabinetowi angielskiemu przełożenie, które zapewne pomyślny skutek weźmie, co gdyby nie nastąpiło, w tym razie użyte zostaną podobne środki względem okrętów angielskich.

Niderlandy.

Z Hagi, dnia 20. Marca.

Pan Buren Vice Prezydent Zjednoczonych krajów północnéj Ameryki i potomek rodziny, która się wyniosła z Hollandyi, został obrany członkiem drugiéj klassy królewskiego niderlandzkiego Instytutu. Król Jmć potwierdził już ten wybór.

Fabrykant instrumentów Mayerhofer w Utrechcie wynalazł sposób, przez który za przyciśnieniem nogą nóty muzyczne przy fortepianie przewracać można. Wynalazca otrzymał na to patent swobody.

Szwajcarya.

Z Bern, dnia 14. Marca.

Pan Waldmann i Xiądz Bornhauser podali do wielkiéj Rady wniosek o zniesienie wszystkich klasztorów w Kantonie; wniosek ten poruczono Komissyi do roztrząśnienia. Tymczasem rozporządzono, aby we wszystkich klasztorach nieprzyjmowano odtąd nowicyuszów, i aby niezwłocznie ukończono inwentarze wszystkich klasztorów.

Włochy.

Z Genui, dnia 12. Marca.

Eskadra Sardyńska pod dowództwem Kontr-Admirała Hrabiego Serra, wróciła wczoraj z Malty do tutejszego portu.

Turcya.

Z Konstantynopola, dnia 25. Lutego.

W ogólności nie zmienił się tu stan rzeczy. Zdaje się, iż doniesienia dzienników o nadzwyczajnych układach, które się tu odbywać mają, zasadzają się na mylnych domysłach. Ze wszystkiemi prawie pełnomocnikami dworów europejskich układa się teraz Porta względem taryffy, dogodniéjszéj dla handlu z Turcyą.

Uważano, iż na przedmieściu Pera, przepędzono tegoroczny karnawał weseléj, niż dawniéj. Bal dany u Posła Cesarsko-rossyjskiego w tłusty Czwartek, był bardzo okazały. Małżonki Posłów utworzyły bardzo piękny kadryl złożony z kostiumów charakterystycznych. Internuncyusz Austryacki i Poseł Pruski dawali także bale kostiumowe. W tych uroczystych zabawach nie mieli udziału Posłowie angielski i francuzki, z powodu, iż bardzo odlegle mieszkają, bo aż w Therapie, nad kanałem Czarnego morza.

Gazette di Zara donosi o powstaniu wybuchłém w Liwnie przeciw władzy Sułtana. Powstańcy zniewolili Baszę Musselim Firdus Ihima Beja do schronienia się w tak zwaną twierdzę Reiskuka, gdzie ile możności broni się z wojskiem, będącem pod jego rozkazami. Powodem do tego poruszenia ma być rozkaz Sułtana o przywróceniu ubioru europejskiego, i o zaciągu wojska z Kadyluku liwneńskiego, który-to rozkaz Basza chciał uskutecznić w obrębie władzy swojéj.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dziennik Urzędowy Król. Regencyi w Poznaniu z d. 5. Kwietnia zamyka między innémi następujące obwieszczenie Królewsk. Rady szkólnéj: Odwołując się do obwieszczenia naszego z dnia 28. Lutego r. z., tyczącego się uwalniania uczniów gimnazjalnych w téj prowincyi od opłat szkólnych, stanowimy w skutek wielorakich nadużyć, doszłych do naszéj wiadomości: 1) iż odtąd także uczniowie wyznania katolickiego, chcący się wrzkomo duchownemu poświęcić stanowi, mają podlegać postanowieniu tamecznemu ad 2. i dopiero wtenczas być uwalniani od opłaty szkolnéj, gdy, udowodniwszy swe ubóstwo, okażą się godnymi tego dobrodziéjstwa. 2) Jeżeli znajduje się już najwyższa liczba uczniów bezpłatnie nauki pobierających, która w gimnazjach téj prowincyi czwartą część wszystkich uczniów stanowi, wówczas, przy równéj godności, mają pierwszeństwo aspiranci wyznania katolickiego, chcący się udać do stanu duchownego, a po nich ma być miany wzgląd na synów urzędników, 3) Każdy uczeń uwolniony od opłaty szkolnéj, dostawszy świadectwo z Nr. 4., utraca to dobrodziéjstwo na następne półrocze i może je tylko znowu odzyskać, gdy otrzyma lepsze świadectwo (przynajmniéj Nro. 3). Gdyby co do uczniów katolickich, chcących być xiężmi, zachodziła jaka wątpliwość, czyliby nie byli mogli lepszego otrzymać świadectwa, wówczas nauczyciele ich klassy, wyexaminują ich pod prezydencyją dyrektora instytutu i od wypadku examinu zależeć będzie dalsze ich przypuszczenie do bezpłatnego brania nauk lub usunięcie od niego.

Podając postanowienie to do wiadomości powszechnéj, oświadczamy, iż Dyrektorowie gimnazjów téj prowincyi mają zalecenie postępowania podług niego przy uwalnianiu uczniów od opłat szkólnych; — doniesienia, (zamieszczone już dawniéj w Gazecie naszéj) względem konfiskaty majątków, polskich poddanych; — następującą pochwałę: Wójci obwodowi Weigelt w Miłosławiu i Naschinski w Wulce, powiatu Wrzesińskiego, odznaczyli się chlubnie niezmordowaną czynnością i roztropnością podczas ujęcia na dniu 5. m. b. w wielkim boru Szczodrzejewskim niedaleko posady celnéj Pogorzelice, osławionego, w d. 21. Grudnia 1835. z twierdzy Głogowy zbiegłego rozbójnika Antoniego Sliwińskiego, co, z pochwałą, do publicznéj podajem wiadomości; — doniesienie o zasłudze: Ekonomowie kościoła, PP. Geisner i kupiec Jokisch w Międzyrzeczu, należącą im się jako takim płacę 7 Tal. za rok 1835. przeznaczyli na sprawienie książek szkolnych dla dzieci ubogich.

Znany oryentalista Józef Hammer mianowany został przez Cesarza Jmci Austryackiego baronem, przyczem otrzymał herb domu hrabiów de Bourg-Stall, których linija męzka w 1817 roku wygasła i dobra Heinfeldt.

OBWIESZCZENIE.

Do wydzierżawienia łąki kamelaryjnéj wraz z pastwiskiem pod Bocianką od 1. Maja r. b. na trzy po sobie następujące lata, powtórny termin licytacyjny na

dzień 9. Kwietnia r. b.

przedpołudniem o godzinie 10téj w ratusznéj sali sessyonalnéj naznaczonym został, na który chęć dzierżawienia mających z tém wzywamy nadmienieniem, iż każdy do licytowania przystępujący kaucyą 50 Talarów złożyć obowiązanym jest.

Warunki dzierżawne w czasie godzin służbowych w Registraturze naszéj przejrzane być mogą.

Poznań, dnia 30. Marca 1836.

Magistrat.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Z pobytu niewiadomi sukcessorowie czyli bliżsi krewni w Strasburgu (Brodnica) w Prusiech zachodnich w dniu 9. Października 1831. na cholerę zmarłego wachmistrza siły krajowo-obronnéj 38go Poznańskiego szwadronu Radicke wzywają się niniejszém, aby w przeciągu 9ciu miesięcy a najpóźniéj w wyznaczonym przed Sędzią Bunstedt w Izbie naszéj instrukcyjnéj na

dzień 16. Grudnia 1836.

zrana o godzinie 10téj terminie osobiście lub téż przez prawnie umocowanego pełnomocnika się stawili i dalszych rozrządzeń w téj mierze oczekiwali, w przeciwnym bowiem razie sukcessya fiskusowi jako za przypadłą uznana, onemu jako takiemu pozostałość do dalszéj dyspozycyi wydaną, a wszelki bliższy lub równego z nim stopnia dziedzic, dopiero po zaszłéj prekluzyi zgłaszający się, wszelkie jego czynności i rozrządzenia za dobre uznać i przyjąć obowiązanym będzie, nie będąc zaś już mocen żądać odeń kalkulacyi lub wynagrodzenia pobieranych użytków, będzie musiał przestać jedynie na tém cokolwiekby się naówczas jeszcze z sukcessyi znajdować mogło. — Poznań, dnia 24. Listopada 1835.

Król. Pruski Sąd Ziemsko-miejski.